

MRF 2021.288/2

Vestre Landsrets dom af 19. oktober 2021, 15. afd., sag BS-7636/2021-VLR
(Chris Olesen, Karen Foldager og Maria Porsborg (kst.))

B (adv. Asbjørn Jakobsen) mod Sønderborg Forsyning A/S (adv. Henrik Holtse)

B pålagt at betale tilslutningsgebyr for tilslutning til offentlig kloak efter § 2 i lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber, da oplysning om betalt spildevandstilslutning i henhold til landvæsenskommissionskendelse i B's tinglyste skøde fra 1969 med kommunen som sælger måtte anses for en fejlskrift, da der alene forelå en landvæsensnævnskendelse fra 1964.

B's ejendom blev i juni 2017 tilsluttet offentlig kloak drevet af det kommunalt ejede spildevandselskab Sønderborg Forsyning A/S (F), der opkrævede B et tilslutningsgebyr på 35.778,75 kr. B's ejendom havde tidligere via rør været tilsluttet en spildevandstank sammen med seks andre ejendomme i henhold til landvæsensnævnskendelse fra 1964. B afviste at betale tilslutningsgebyret med henvisning til, at B allerede i forbindelse med erhvervelse af ejendommen i juli 1966 fra Asserballe Kommune havde betalt tilslutningsgebyr til Asserballe Sognekommune, da det af det tinglyste skøde fremgik, at "Køberen betaler ejendommens udgifter til kloakering og vandledningsanlæg i henhold til landvæsenskommissionskendelse der senere vil blive afsagt. Ved nærværende skøde betales kontant til Asserballe Kommune et a/c beløb på nævnte udgifter stort 800,00 kr.". F anlagde herefter sag mod B med påstand om, at B skulle betale det opkrævede tilslutningsgebyr og gjorde til støtte herfor bl.a. gældende, at B tidligere havde betalt for tømning af septiktank, at den kloakering, som var anført i skødet, ikke var gennemført. F henviste bl.a. til, at der alene var afsagt en landvæsensnævnskendelse i 1964, men ikke en landvæsenskommissionskendelse, og at det alene var landvæsenskommissionen, der efter vandløbslovens fra 1949 kunne beslutte tilslutning til offentlig kloak, hvor-

for landvæsensnævnskendelsen måtte forstås som betaling for tilslutning til privat spildevandsanlæg. B gjorde hertil bl.a. gældende, at B havde erhvervet ejendommen fra kommunen, og at den manglende fremlæggelse af landvæsenskommissionskendelsen var udtryk for, at der var sket ulovlig kassation af landvæsenskommissionskendelser om kloakering, hvilket ikke kunne lægges B til last. Byretten lagde på baggrund af bevisførelsen til grund, at spildevandsafledning fra B's ejendom skete via den rørføring, der blev etableret af Asserballe Kommune forud for kommunens salg af de syv grunde i 1966. Uanset at der i B's skøde med kommunen var henvist til landvæsenskommissionskendelse, fandt byretten, at dette skyldtes en fejlskrift, og at der alene var afsagt en landvæsensnævnskendelse, hvorfor det måtte lægges til grund, at B havde været tilsluttet et privat spildevandsanlæg. Da der ikke var oplysninger om, at kommunen senere havde overtaget det private anlæg, var B forpligtet til at betale tilslutningsgebyr til forsyningsselskabet for kloaktilslutning i 2017. B ankede til landsretten, der lagde til grund, at der alene var afsagt en landvæsensnævnskendelse, og at det derfor måtte anses for en fejl, at skødet omtalte en landvæsenskommissionskendelse og stadfæstede med denne bemærkning byrettens dom.

Kommentar: Udbygning af offentlig kloaker og etablering af nye rensningsanlæg giver i mindre landsbyer anledning til en del tvister om tilslutningsgebyr. Dette skyldes, at hvis tidligere afledning af spildevand har været til offentlige spildevandsledninger, skal der ikke betales tilslutningsgebyr, uanset om spildevandet fra den offentlige spildevandsledning løb direkte ud i vandmiljøet, jf. U 1998.705 H og U 2003.1002 H, hvor tilslutningsgebyr i begge tilfælde blev ophævet. Anses den ældre spildevandsledning for privat, skal der derimod betales tilslutningsgebyr, jf. U 2004.2087 H. Den retlige klassificering af de gamle spildevandsledninger giver dog anledning til betydelig tvivl grundet bevisvanskeligheder, hvilket yderligere kompliceres i de sager, hvor kommunen samtidig var grund-ejer. Se herom uddybende Moe & Puggaard: Spildevandsbetalingsloven, 2. udg., 2015, s. 48 ff.

RETEN I SØNDERBORG DOM

afsagt den 9. februar 2021

Sag BS-9116/2017-SON

A A/S (advokat Pia Lisbeth Nielsen)

mod

B

(advokat Asbjørn Jakobsen)

Denne afgørelse er truffet af dommer Kristin Bergh.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 4. maj 2017. Sagen vedrører, om sagsøgte B er forpligtet til at betale tilslutningsbidrag efter § 2 i lov om betalingsregler for spildevandsforsyningselskaber i forbindelse med, at sagsøger A A/S' har foretaget kloakering af det område, hvor B's ejendom C-vej 11, D by, 6440 Augustenborg er beliggende. B's ejendom blev den 24. juni 2017 tilsluttet A A/S' nyanlagte kloak. B er af den opfattelse, at han allerede var tilsluttet et offentligt spildevandsanlæg og pålignet tilslutningsbidrag, og han har derfor ikke betale det opkrævede tilslutningsbidrag.

Sagsøgeren, A A/S, har fremsat følgende påstande:

Principalt skal B til A A/S betale 35.778,75 kr. inkl. moms med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 25. marts 2016 og til betaling sker samt 200 kr. uden tillæg af moms og procesrente.

Subsidiært skal B tilpligtes at anerkende, at B skal betale vandafledningsbidrag efter lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber for perioden 19. januar 2009 - 24. juni 2017 med tillæg af sædvanlig procesrente fra 19. januar 2018 til betaling sker.

Mere subsidiært skal B tilpligtes at anerkende, at B skal betale vandafledningsbidrag efter lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber for perioden 19. januar 2014 - 24. juni 2017 med tillæg af sædvanlig procesrente fra 19. januar 2018 til betaling sker.

Mest subsidiært skal B tilpligte at anerkende, at B skal betale vandafledningsbidrag efter lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber for en periode fastsat af retten med tillæg af procesrente for en periode der ligeledes fastsættes af retten til betaling sker.

Sagsøgte, B, har fremsat påstand om frifindelse, subsidiært påstand om frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Oplysningerne i sagen

Ejendommen C-vej 11, D by, 6440 Augustenborg, der er ejet af B, blev den 24. juni 2017 tilsluttet nyt kloakanlæg etableret af A A/S. A A/S har i den forbindelse opkrævet tilslutningsbidrag med 35.778,75 kr. inklusive moms hos B. B er af den opfattelse, at han allerede har betalt for at få ejendommen tilsluttet offentlig kloak en gang, hvorfor han undlod at betale tilslutningsbidrag, jf. lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber § 2, stk. 1, 3. pkt.

Om ejendommens kloakeringsforhold fremgår det, at der den 4. december 1962 blev afholdt møde i landvæsensnævnet for Als nørre og sønder herreder i Asserballe i sagen L.A. 28/1962 efter begæring af Sønderborg amtsvejinspektorat i anledning af skadelig vandafledning fra Mommark – Fynshav landevej km 10,3 over art. nr. 46 af D by. En række lodsejere var indvarslet. Af protokollen fremgår blandt andet:

”Ved besigtigelsen konstateredes det, at spildevand fra en del huse ledes til vejgrøften, hvor det samles og løber under landevejen i et 45 cm gennembløb. Herfra løber det gennem en brønd ind i en 5 tommer ledning over art. nr. 46 af D by, tilhørende gårdejer E til et tidligere vandsted. Denne ledning er lagt ved

amtsvejvæsenets foranstaltning, men vedligeholdes af lodsejerne. Fra brønden ved landevejen forstoppes risten ved gennemløbet ofte med det resultat, at vandet stemmes op og løber ud over E's ejendom.

Fra vandstedet har F senere efter vejens anlæg lagt en 5 tommer rørledning til en større rørledning i statsskoven. Denne sidste ledning fungerer ikke tilfredsstillende.

Det nævntes, at G kunne tænke sig at afhænde et areal, hvorpå der kan opføres 7 huse. Han ville dog ikke selv stå i forskud med eventuelle udgifter til kloakering, hvorfor grundene i givet fald må overtages f.eks. af kommunen, der i så fald må stå i forskud. Kommunen høres, om den er interesseret heri.

Amtsvejvæsenet ville arbejde videre med sagen og udarbejde projekt til fornyelse af rørledningen over F's ejendom."

Det er oplyst, at B's ejendom er en af de 7 grunde, der er omtalt i referatet, som blev udstykket fra G's grund. Arealet blev af G solgt til Asserballe kommune, der senere i 1966 videresolgte en af grundene til B.

I 3. februar 1964 var der på ny møde i landvæsenesnævnet, hvor sagen L.A. 28/1962 skadelig vandafledning fra Mommark – Fynshav landevej km 10,3 over art. Nr. 46 af D by blev behandlet. En række lodsejere var indvarslet. Der var mødt repræsentanter for både Asserballe kommune og amtsvejinspektoret. I protokollen fremgår følgende kendelse:

På et den 4. december 1962 afholdt møde drøftedes spørgsmålet om afledning af spildevand fra en række ejendomme i D by. Sagen blev udsat på tilvejebringelse af nyt projekt med inddragelse af flere ejendomme end først forudsat.

Amtsvejvæsenet har nu udarbejdet et projekt, der har været behandlet på et dags dato afholdt møde. Der var under drøftelsen enighed blandt de mødte om, at arbejdet bør udføres, og da også nævnet finder, at de fordele, reguleringen vil medføre, væsentlig opvejer de omkostninger, ulemper og beskadigelser, der vil være forbundet dermed, hvorved bemærkes, at udgifterne ifølge overslaget vil andrage ca. 9.000 kr., bestemmes, at arbejdet vil være at udføre i overensstemmelse med projektet og de førte forhandlinger, dog med en enkelt ændring som nedenfor anført.

A. De tekniske detaljer.

Der nedlægges en rørledning langs amtsvejen gennem D by langs vejens vestside begyndende ved artikel nr. 41, førende mod syd til det eksisterende gennemløb under landevejen km. 10,28, hvor der nedsættes en 100 cm brønd, og herfra føres ledningen videre mod nordøst til det nordøstlige skel hjørne af artikel nr. 46 af D by, hvor der nedsættes en 100 cm brønd. Herfra føres den videre mod nordøst og øst over artikel nr. 4 af D by, til det eksisterende vandløb gennem statsskoven.

Ledningen nedlægges med fald, dimensioner med videre i overensstemmelse med amtsvejsvæsenets projekt.

Endvidere foretoges den tilføjelse til projektet, at der nedsættes 100 cm gennemløbsbrønde i begge vejsider i station ca. 10, 15, hvortil spildevand fra artikel nr. 96 med flere og artikel nr. 9 af D by tilhørende henholdsvis H og I, tilledes gennem rørledningen i venstre vejgrøft. Brønden i østre vejside tilsluttes den private rørledning over artikel nr. 46 af D by, tilhørende gårdejer E, der under forhandlingerne har erklæret sig enig heri. Denne rørledning tilsluttes den nye rørledning i det nordøstlige hjørne af artikel nr. 46 af D by.

B. Arbejdets udførelse.

Sidstnævnte tilføjelse til projektet udføres af Sønderborg amtsvæsen og på dettes bekostning, som amtsvejsvæsenets andel i det samlet projekt, der tillige tjener til afledning af vejvand, medens den øvrige del af arbejdet udføres af Asserballe kommune og under dens tilsyn. Det udbydes i licitation og udføres snarest muligt. Over artikel nr. 46 af D by udføres arbejdet med håndkraft for at gøre mindst mulig skade på marken, der er tilsået med hvede.

Tilsynet kan, hvis det skønnes nødvendigt lade foretages mindre væsentlige ændringer i det planlagte arbejde.

Hvis det fremskaffede tilbud overstiger overslaget med mere end 15%, eller såfremt det under arbejdets udførelse viser sig nødvendigt at træffe foranstaltninger, der medfører en sådan overskridelse, forelægges sagen på ny for landsvæsenensnævnet.

C. Anlægsudgifternes tilvejebringelse og fordeling.

Anlægsudgifterne for den del af arbejdet, der udføres af kommunen, afholdes forskudsvis af denne og indbetales af lodsejerne på anfordring, når arbejdet er afsluttet. Såfremt enkelte lodsejere ønsker det, kan deres andele afdrages over indtil 2 å efter nærmere aftale med sognerådet, således at det skyldige beløb forrentes med 6 % p.a.

Udgiften fordeles på lodsejerne således:

Af udgiften anslås 1250 kr. at vedrøre landbrugsinteresser og dette beløb udredes af følgende lodsejere kontant ved arbejdets afslutning.

Artikel nr. af D by.	Nuværende ejer	Kr.
4	J	750
2	K	250
46	E <u>250</u>	

I alt 1250 kr

Restbeløbet med fradrag af kommuns nedennævnte andel for deles blandt de interesserede spildevandsinteressenter med følgende anparter.

Artikel nr. af by	Nuværende ejer	Antal parter D
9	I	40
41	L	10
98	G	15
126,127	M	10
129	N	10
95	O	10
96 og 139	H	10
Del af art. nr. 180	P	10
183 – 89	Asserballe kommune	<u>70</u>
		<u>I alt 185 parter</u>

Endvidere betaler Asserballe kommune for tilledning af vej vand 15 parter opgjort på samme måde som spildevandsparterne.

Spildevand, der tilledes ledningen, skal forinden passere minds 2 slambrønde med vandlås. Afløb fra w.c. skal passere septictan Silovand må ikke tilføres ledningen.

D. Den fremtidige vedligeholdelse.

Den fremtidige vedligeholdelse af ledningen påhviler spildevandsinteressenterne, herunder Asserballe kommune for vejvand i samme forhold som anlægsudgifterne.

E. Arbejdets afslutning, indsendelse af beretning samt tinglysning.

Efter regneskabsafslutningen indsender kommunalbestyrelsen indberetning om arbejdets udførelse og bekostning til formanden for landvæsensnævnet, idet der redegøres for eventuelle ændringer i arbejdets udførelse, og ændrede planer indsendes i 2 eksemplarer.

Samtidig hermed indsendes eventuelle indsigelser mod partsfordelingen kun tages op til prøvelse, såfremt forholdene under arbejdets udførelse er undergået væsentlige ændringer, og såfremt klagerne på forlangende stiller sikkerhed for de med partsfordelingens fornyede behandling forbundne udgifter.

Kendelsen tinglyses som servitutstiftende på artikel nr. 46 og 4 af D by som forpligtelse til at tåle ledningernes tilstedeværelse med de i nærværende kendelse anførte spildevandsinteressenter som påtaleberettigede i fællesskab eller hver for sig. Kendelsen respekterer de ejendommene påhvillende byrder og hæftelser, hvorom henvises til deres blade i tingbogen.

Thi bestemmes

De foran omhandlede arbejder vil være at udføre og vedligeholde og udgifterne derved at afholde som foran bestemt og i det hele under adfærd efter loven. ...”

Ved et endeligt skøde af 9. april 1964 overdrog G og Q de omtalte 7 byggegrunde, art.nr. 183-189 af Asserballe ejerlav, til Asserballe sognekommune. Art.nr. 187 Asserballe ejerlav er den grund, som B i dag ejer.

Efter anmodning fra Asserballe sogneråd udarbejdede Hedeselskabet den 7. juli 1964 en plan for nedlægning af en spildevandledning for de udstykkede byggegrunde art. 183-189 D by med afløb over art. nr. 129 og 46 D by. Det fremgår at vandet derfra løber til en brønd ved østkystvejen, hvorfra der er nedlagt 45 cm rør under amtsvejen til en rørledning over art. nr. 46 og 4 D by. De samlede udgifter var ifølge overslaget 8.800 kr. Det fremgår i øvrigt:

”...Ved landvæsensnævnskendelse af 3. febr. d.å., har ejeren af art. nr. 98 fået ret til at lede spildevand til ovennævnte rørledning langs amtsvejen og videre over art. nr. 46 og 4 D by. Da der nu påregnes frasolgt 5 byggegrunde fra art. 98, der derefter bliver 6 ejendomme i stedet for 1, og da spildevandsledningen føres over art. nr. 129 og 46, må nærværende projekt forelægges landvæsensnævnet til godkendelse inden videre foretages og samtlige bidragydende lodsejere og myndigheder i sag nr. 28/1962 indvarsles til sagens behandling. ...”

Der blev herefter på ny holdt møde i landvæsensnævnet, der genoptog sagen L.A. 28/1962. Der blev indgået følgende forlig:

”...I forbindelse med etablering af en spildevandsledning i D by i henhold til landvæsensnævnets kendelse af 3. februar 1964, har Asserballe kommune projekteret, at spildevandsafløbet fra kommunens 7 byggegrunde, art. nr. 183-189 med tilhørende kommunevej, der i henhold til nævnte kendelse kan tilledes denne ledning, føres i rørledning over arbejder N's ejendom, art. nr. 129 og landmand E's ejendom, art. nr. 46 af D by, med tilslutning i en 100 cm brønd, hvor den i henhold til den tidligere afsagte kendelse etablerede ledning lands landevejen føres under denne, alt som vist på det fremlagte plankort, bilag 9. Ejerne af art. nr. 129 og nr. 46 af D by meddeler tilladelse til, at ledningen føres over deres ejendomme, idet arbejdet dog først må påbegyndes til efteråret. Vedligeholdelsen af ledningen påhviler ejerne af art. nr. 183-189 og Asserballe kommune som vejejer hver med 1/8. Vedligeholdelsen forestås af kommunen. Spildevand, der tilledes ledningen, skal forinden passere septiktank.

Forliget tinglyses som servitutstiftende på art. nr. 129 og 46 af D by med respekt af de ejendommene påhvilende bryder og hæftelser, hvorom henvises til deres blad i tingbogen. Påtaleberettiget er Asserballe kommune og ejerne af art. nr. 183-189 hver for sig. ...”

Den 17. juni 1965 gav Sønderborg Amtsråd Asserballe kommune tilladelse til at afhænde ejendommen art. nr. 183-89 af D by, til en salgspris på 6,50 kr. pr. m² foruden kloakbidrag efter kendelse, men inklusive vejbidrag, og således at salget sker på almindelige betingelser for salg af kommunens byggegrunde.

Ved endeligt skøde af 11. juli 1966 solgte Asserballe Sognekommune grunden art.nr. 187 D by til sagsøgte, B, der opførte et hus på ejendommen. Af skødets § 3 fremgår:

”Vejbidrag er køberen uvedkommende. Køberen betaler ejendommens udgifter til kloakering og vandledningsanlæg i henhold til landvæsenskommisionskendelse der senere vil blive afsagt. Ved nærværende skøde betales kontant til Asserballe Kommune et a/c beløb på nævnte udgifter stort 800,00 kr. ”

Der er fremlagt skøder vedrørende flere af de andre 6 byggegrunde i samme udstykning matr.nr. 183-189 D by, der blev solgt af henholdsvis Asserballe og Asserballe-Notmark kommune. I nogle skøder er der opkrævet et a conto beløb på 800,00 kr. for udgifter til kloakering som i B's skøde, mens der i andre skøder er opkrævet et beløb på 428,61 kr. I alle tilfælde med henvisning til en kendelse, der afsiges af Landvæsenskommissionen.

I Asserballe-Notmark kommunes skema vedrørende sagsbehandlingen ved salg af byggegrunden matr.nr. 185 D by, en af grundene i den pågældende udstykning, fremgår det, at købesummen tillægges et beløb på 428,61 kr. vedrørende kloak med henvisning til L 28/1962 – svarende til sagsnummeret på den ovenfor omtalt Landvæsensnævns sag, om skadelig vandafledning fra Mommark – Fynshav landevej km 10,3 over art. nr. 46 af D by, der blev indledt i 1962. Samme sagsnummer har Asserballe-Notmark kommune henvist til vedrørende betaling for kloakbidrag i et brev til en advokat, der er blevet bedt om at lave skøde på kommunens salg af byggegrunden matr.nr. 189 D by.

Der er for området efter miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden lavet spildevandsplan i 1976 udarbejdet for Augustenborg kommune. På planens oversigtskort er D by angivet som beliggende i et område, hvor der er enkeltudledning gennem hustranke. Der er i planen angivet en række eksisterende fælles spildevandsanlæg. Her er D by ikke nævnt. Det fremgår om spildevands-

vandsbortskaffelsen i øvrigt, at den sker ved enkeltudledninger gennem hustanke til åbne og rørlagte offentlige vandløb.

Der er i skemaet for det sagen omhandlede område, nr. 47 D by, Pomose, ikke markeret i den relevante kolonne, at der skulle foreligge en landvæenskommisionskendelse. Der er markeret (X) i kolonnen om, at der foreligger et fælles kloaksystem.

I planens afsnit ”Påtænkte nyanlæg samt ændringer af ekst. kloakeringer” anførte under D by, Pomose:

”Der udføres en separat kloakering med nye ledninger for spildevand og overfladevand i eksisterende ledninger. Der etableres et mekanisk renseanlæg inden tilledning til vandløbet”

Ifølge planens planlægnings-skema var arbejdet planlagt til udførsel i perioden 85-88.

Der er fra 1982 udarbejdet et kort over B's ejendom på C-vej 11, hvoraf det fremgår, at vandet via septiktank udledes til vandløb nr. 12, Svendbæk. Kortet er efter det oplyste udarbejdet af Augustenborg kommune.

Af et sagsomslag fra Augustenborg kommune fremgår det, at kommunen med virkning fra 1. januar 1989 traf beslutning om, at der skulle indføres en tvungen tømningsordning for alle samletanke/septiktanke.

Af en betalingsvedtægt for spildevandsanlæg for Augustenborg kommune med ikrafttræden pr. 1. januar 1989 fremgår det, at der skal betales en gang for alle for tilslutning til det offentlige kloaknet. Af tilhørende takstblad fremgår det, at tilslutningsbidrag for kloakerede ejendomme er 25.000 kr. for en boligenhed. For ejendomme omfattet af tanktømningsordningen, skal der betales et tilslutningsbidrag pr. tank på 2.000 kr.

I en spildevandsplan fra 2001 udarbejdet for Augustenborg kommune fremstår området D by stadig i oversigtskortet som et område, hvor der er enkeltudledning gennem hustanke.

I en spildevandsplan fra 2009 udarbejdet for Sønderborg kommune er ejendommen ifølge oversigtskortet beliggende i et område, hvor der er planlagt spildevandskloak, hvor overfladevand nedsives eller afledes via private dræn.

I anledning af kloakering af området ved C-vej, udstedte A A/S den 24. februar 2016 en faktura til B på 35.778,75 kr. inklusive moms.

Fakturaen udgjorde tilslutningsbidrag for ejendommen matr.nr. 187 D by, beliggende C-vej 11 med 60%, idet der ikke var tilslutning for regn-/overfladevand.

A A/S sendte en betalingspåmindelse med 5. maj 2016 og en rykker den 4. november 2016 tillagt rykkergebyr på 100 kr.

B gjorde den 24. november 2016 gennem sin advokat indsigelse mod betaling. Kravet blev fastholdt af A A/S' advokat den 25. november 2016.

Den 12. december 2016 fremsendte A A/S på ny en rykker med tillagt rykkergebyr på 100 kr.

Kloakmester R har pr. 24. juni 2017 færdigmeldt, at spildevandet fra B's ejendom matr.nr. 187 D by, beliggende C-vej 11 var tilkoblet offentligt kloaksystem.

Det fremgår af enkelte ejendomsskatteopkrævninger i perioden fra før 2017, at B har betalt til tømningsordning for septiktank, ligesom det en række forbrugsopgørelser fra tiden før 2017 fremgår, at han har betalt spildevandsafgift med 3,80 kr. pr. m³.

I 2017, det år hvor B blev tilsluttet det nye kloakanlæg, fremgår det har en opgørelse fra A A/S, at der er betaling for vandafledning af 47 m³ med 35,90 kr. pr. m³, og at der er betalt spildevandsafgift til staten af 44 m³ med 5,70 kr. pr. m³.

Det fremgår af udledningstilladelse fra Sønderjyllands Amt i forbindelse med anlæg af en cykelsti af Sønderjyllands Amt langs Østkystvej km 10,100 til 12,280, at overfladevandet fra Østkystvej sker via private rørlagte vandløb til Lillebælt og kommunevandløbende 13 (Svend Bæk) og 14 (Kornbæk). Det fremgår tillige af materialet omkring cykelstien, at der er oprettet en erstatningsbiotop i form af et vandhul på matr.nr. 46 D by. Vedligeholdelsen af vandhullet påhviler amtet.

I det parterne ikke har kunnet nå til enighed om, hvorvidt A A/S er berettiget til at opkræve tilslutningsbidrag, er denne sag anlagt den 4. maj 2017.

Der har under sagen været afholdt syn og skøn ved skønsmand Jan Kirchner, med henblik på at fastlægge, hvorledes B's spildevand blev udledt, inden der i 2017 skete tilslutning til A A/S' nye kloakanlæg i området. Skønsmand Jan Kirchner har på et kortbilag til sin skønerklæring indtegnet

udledningsforholdene indtil tilslutningen til den nye anlæg i 2017. Forholdene er beskrevet som, at spildevandet i det gamle afløbssystem blev afledt i rør til skelgrænsen og til et afløbssystem i C-vej. Heri løb det i rør mod øst (ned af C-vej). Spindevandet blev konstateret igen i en brønd på østsiden af Østkystvejen og i vandhuller og brønde længere mod øst. Skønsmanden har tillige oplyst, at det ikke i de tidligere spildevandsplaner fremgår, at ejendommen i status ligger i et offentligt forsyningskloakeret opland.

Forklaringer

§ har forklaret, at hun er ingeniør og projektleder i A A/S. Hun står for kloakprojekter og kloaksepareringsprojekter. Hun er også involveret i at fremskaffe oplysninger til spildevandsplaner. Hun har tidligere været ansat i Augustenborg kommune og har deltaget i et projekt med opmåling af kloaksystemet i Augustenborg by, der skulle lægges på digitalt medie. Da det var en lille kommune, lavede hun også ting som regulativ til grødeskæring i vandløb.

Nu er kloakforsyningen udskilt fra kommunens miljøafdeling i et særskilt forsyningsselskab. Det er myndigheden i form af kommunalbestyrelsen, der gennem spildevandsplaner bestemmer, hvornår der skal ske kloakering af bestemte områder. Det er forsyningsselskabet, der skal stå for effektueringen af spildevandsplanen. Forsyningen kan alene lave de projekter, der fremgår af spildevandsplanen, men det er sædvanligt, at man ikke når alle projekter indenfor en planperiode. Forsyningsselskabet indkalder borgerne til møder, når der skal gennemføres et nyt kloakeringsprojekt i et område. Når de laver kloakering i det åbne land, vil de gerne have så mange husstande som muligt med i den offentlige kloak, men der bliver ikke langt flere kilometer rør ud til en enlig ejendom. I de tilfælde gives der i stedet påbud om bedre rensning end septiktank. Det er Sønderborg kommune, der bestemmer, hvor kloakledningerne skal lægges.

Det er et krav, at en spildevandsplan både indeholder en statusoversigt over den aktuelle situation og en plan for projekter i planperioden. I den første spildevandsplan, der blev lavet i 1976, var der mange planer for projekter. Ikke alle projekter nås indenfor planperioden, men det er alligevel god service at tage dem med i planen, så folk ved, at der på sigt sker noget på ejendommen. Det, der i planen fra 1976 betegnes som "det åbne land", er der, hvor man udleder fra den enkelte ejendom til septiktank og videre til vandløb. Sagsøgte ejendom lå inden kloakeringen i det åbne land.

Det er udtryk for planlægning, når det i spildevandsplanen fra 1976, bilag 17, planmappens side 82 er anført, at sagsøgtes ejendom skulle kloakeres i 85-88. Skraveringen på planens kort 3 er også udtryk for planlægning. Det samme er tilfældet for så vidt angår kortbilaget til bilag 19, spildevandsplanen fra 2009. Her kan man se, at der er planlagt kloakering af sagsøgtes ejendom. I den nuværende spildevandsplan står der i signaturen, at der er offentlig kloakering af sagsøgtes ejendom. Forsyningen kan ikke undlade at lave kloakering, der er vedtaget i kommunalbestyrelsen. Det blev besluttet at lave kloakering i det åbne land, fordi vandløbene havde det skidt. Septiktankene holder kun det tunge tilbage, resten løber videre ud til recipienten, som regel et vandløb og herfra videre til havet. Det er spildevandsplanen, der er spildevandsforsyningens eneste værktøj. En vedtaget spildevandsplan pålægger forsyningsselskabet at vedligeholde og kloakere et område. De politiske forhandlinger op til planens vedtagelse er ikke relevante for deres arbejde. Det er alene resultatet.

Foreholdt kortet over sagsøgtes ejendom, bilag 22, ekstrakten side 276, har hun forklaret, at forholdene på ejendommen blev undersøgt af kommunen, fordi amtet havde lavet bemærkninger til 1976-spildevandsplanen om, at amtet gerne ville vide, hvordan folk afledte i det åbne land.

De har udført kloakeringsprojektet af sagsøgtes ejendom. Forsyningen havde ikke i forvejen ledninger i området. Det tætteste offentlige ledningsnet var 1,9 km væk omkring Fynshav. Der skulle tilsluttes 120 ejendomme til de nye kloakledninger, så det tog tid at projektere. De har ikke ansvaret for overfladevandet i området. Det bliver afledt som tidligere til noget, der ikke er forsyningens ledninger. Hvis der allerede havde været et offentligt anlæg, så havde de ikke lagt et helt nyt anlæg. På kortet bilag 20, ekstrakten side 385, se de nye kloakledninger omkring sagsøgtes ejendom. Ledningerne går til en pumpestation, der pumper spildevandet mod nord til Fynshav.

Inden en spildevandsplan bliver vedtaget, er den i høring. Forsyningen sendte først brev til lodsejerne om, at septiktankene skulle opmåles. Herefter var der en projekteringsfase. Derefter holdt forsyningen kundemøder med de enkelte ejendomsejere. Det gør de ved at invitere en række ejendomsejere og både give generel information og mulighed for, at de enkelte ejendomsejere kan tale med forsyningen. Ejendomsejerne blev også gjort bekendt med, at man efter kloakeringen skulle sløjfe sin septiktank, da det ellers skaber uhygiejniske forhold, når tankene ikke længere tømmes.

Sagsøgte havde møde med forsyningen den 6. marts 2014. Den 23. februar 2016 kom afslutningskrivelsen til sagsøgte med opkrævning af tilslutningsafgift. Forsyningen tømte gratis septiktankene sidste gang, inden de skulle sløjfes. Der blev givet varsel den 21. april 2016 om, at der ville skulle ske tilslutning til det

nye anlæg, og den 29. april 2016 blev det udsendt brev om, at tilslutning skulle ske.

Hun har hørt om, at forsyningsselskaber har overtaget private anlæg, men hun har ikke selv været med til det. Hun ved, at man i den forbindelse laver en undersøgelse af anlægget med TV for at se, om det er i orden efter deres standarder, eller om der skal ske udbedring inden overtagelse. Der skal en overtagesforretning til, og anlægget skal ind i spildevandsplanen. Hun er ikke klar over, præcist hvordan papirarbejdet foregår, da hun ikke selv har oplevet det.

De har ingen oplysninger om, at anlægget, der blev etableret i henhold til landvæsenskendelsen i bilag C skulle være blevet overtaget af forsyningen. Forsyningen har ikke vedligeholdt anlægget, og der er ikke betalt vandafledningsafgift for brug af anlægget. Der er heller ikke indgået aftale med ejendomsjerne om, at de efter tilslutning til den nye ledning har overtaget den gamle ledningen fra forsyningen nu med henblik på afledning af regnvand.

De skal opkræve tilslutningsbidrag efter lovgivningen, når en ejendom tilsluttes offentlig kloak. Det er en form for indmeldelsesgebyr. Tilslutningsbidraget kan ikke fuldt ud dække etableringsudgifterne. De bliver til dels dækket over tid af vandafledningsafgiften. Der er ens bidrag for alle ejendomsjere uanset udgifterne til det konkrete anlæg.

Den lille erstatningsbiotop, der blev lavet af amtet ved anlæg af en cykelsti, har aldrig været en del af deres anlæg. De vedligeholder ikke vandhullet. Hun ved ikke, hvem der eventuelt vedligeholder det.

Det er vejmyndigheden, der tager sig af rendestensristen og stikket herfra til hovedlinjen. Hvis det er forsyningens kloak, vedligeholder forsyningen selve hovedlinjen, mens vejmyndigheden vedligeholder stikkene op til ristene. I det åbne land er det også kommunens vejafdeling, der har med vedligeholdelse af afvandingsforholdene fra vejene at gøre.

De anlægsbidrag, der blev betalt til etablering af tømningsordningen til septiktank i 1989, er på nuværende tidspunkt afskrevet. Hun havde i 2014 et møde med T. T og nogle andre ejendomsjere mente ikke, at de skulle betale tilslutningsbidrag, fordi de havde betalt til tømningsordningen til septiktank. Ud over hende deltog U, Sønderborg kommune. De havde spildevandsplanen med. De havde også papirerne med fra Augustenborgs kommune, der er fremlagt som bilag 25 og 8 og fremgår af ekstrakten side 277 og frem.

Der har senere været et politisk møde, som hun ikke har deltaget i. Hun har forklaret forholdene for sin chef, så han kunne forklare sig for politikerne. Årsagen

var, at der ikke var opkrævet i tilslutningsbidrag i Asserballe. Men det var fordi, at Asserballe var tilsluttet et offentlig triksanlæg. Det står i spildevandsplanen fra 1976. I Asserballe skulle der ske kloakseparering.

Den statslige spildevandsafgift er ikke betaling til forsyningen. Det er forsyningen, der opkræver afgiften på statens vegne hos de ejendomme, der ikke er tilsluttet offentlig kloak.

Det kan forekomme, at der er forhold, der ikke registreres korrekt i en spildevandsplan. Der skal gerne være styr på, hvordan alle ejendomme er registreret, men de er ikke ude at undersøge alle ejendommers afledning med sporstoffer. Hun har dog ikke kendskab til fejlregistreringer omkring status som offentlige eller private anlæg.

Foreholdt kortet bilag 22, ekstrakten side 276 og teksten: ”til vandl. 12, Svendbæk”, har hun forklaret, at der ikke i første omgang afledes til Svendbæk. Alt spildevandet, der blev afledt i det åbne land, ender til sidst i Lillebælt, og det kan godt være, at det løber gennem Svendbæk på vejen. Svendbæk er et offentligt vandløb. I den åbne del af vandløbet har kommunen vedligeholdelse af et offentligt vandløb i form af grødeskæring. Skal der ske omlægning af enkelte rør eller regulering af et offentligt vandløb, er der en partsfordeling mellem kommunen og bredejerne. Det følger af vandløbslovgivningen. Det er dog ligegyldigt, om et vandløb, der bliver afledt til, er offentligt eller privat. Et vandløb er ikke et spildevandsanlæg. Forsyningen har ikke haft noget med rørene fra C-vej eller langs østkystvej at gøre. Det er en privat ledning, hvor dem der har nytte af den, har en del af vedligeholdelsen. Amtet har formentlig oprindeligt været involveret, fordi der har været tale om en amtsvej. I dag er det en kommunevej, så kommunen skal tømme riste og vedligeholde stikkene til hovedledningen. Hun ved ikke, om de forskellige kommuner gennem årene har været ud på stedet og lave noget vedligeholdelse. Vejafdelingen har formentlig været på stedet for at vedligeholde rendestensriste, og de har en part i anlægget, da de også afvander gennem det.

Hun ved ikke, hvorfor der i skøderne til ejendommene på C-vej er henvist til en landvæsenskommissionskendelse. Hun tror, at det er en fejl. Et offentligt anlæg har ikke egen septiktank. Hun har undersøgt, om der måtte ligge en landvæsenskommissionskendelse. Det er ikke nævnt i spildevandsplanen fra 1976, der oplister de foreliggende landvæsenskommissionskendelser. Hun har også forespurgt på Rigsarkivet, og der er ikke fundet nogen.

B har forklaret, at han er 77 år og pensionist. Han har arbejdet som maskinarbejder hos Danfoss. Han er ejer C-vej 11. Han købte oprindeligt grunden af Asserballe kommune i 1966. Han var netop blevet gift året før, og de ville gerne bygge et hus. De havde en dialog med kommunen om

grundene. Grundene var kloakeret. Alt var klar. Der var etableret vej og el-ledninger. Det hele var lavet af Asserballe kommune.

Grunden var byggemodnet, men de skulle selv ordne egen brød og lave septiktank og kloakledning på grunden. Kommunen havde lave et stik til kloak, der førte ind til grunden. De har betalt 800 kr. i kloaktilslutningsbidrag. Det kaldte kommunen det. Asserballe var en lille kommune. Der var sognerådsformand og en kommunekasserer. De betalte 800 kr. a conto i kloaktilslutningsbidrag. Det var en del penge. Hans timeløn var den gang 5 kr. De, der senere købte af Asserballe-Notmark kommune betalte mindre. Det var noget med, at der i den gamle Asserballe kommune havde været en lidt langfingret kommunekasserer, så der var nogle problemer med at få styr på det hele.

Han blev ikke gjort bekendt med den foreliggende landvæsensnævnskendelse fra 1964, bilag C, da han købte grunden. Han ved, at deres kloakvand blev ført til en ledning i fortovet. Ledningen løb som i dag under Østkystvejen, først til den lille dam, og så til skoven Oleskobbel, og der løber den i en offentlig bæk, der afleder til den offentlige bæk, Svendbæk. Der har været reparationsarbejde af kloakeringen, mens han har boet i huset. Der var for 20 eller 25 år siden og blev lavet af Augustenborg kommune. Brønddækslerne, der var forskudt i forhold til fortovsfliserne, blev rettet af kommunen. Anlægget har fungeret pænt hele tiden. Han mener, at der er en brønd på hver side af Østkystvejen.

I 1989 fik de en ny betalingsplan omkring kommunal tømningssordning. Han blev opkrævet et gebyr. De havde en samtale med borgmesteren, og han sagde, at de skulle være glade for det, for så kunne de aldrig komme til at betale igen. Han var utilfreds over, at de skulle betale 2.000 kr. samt løbende til tømningen af septiktanken. Dengang talte de ikke om, at de tidligere havde betalt for tilslutning til kloak.

I 2014 blev de indkaldt til et møde om kloaktilslutning. Han sagde til S, at de havde en kommunal grund, og at de havde betalt til kloak før, men det blev lukket ned med, at det ikke var det, de skulle tale om i dag. Han gik ud fra, at det blev undersøgt, men så kom regningen på 35.000 kr. Han var utilfreds og talte på et møde med S. Det eneste de her blev enige om, var at de ikke kunne blive enige. S ville have en advokat til at kigge på det. De drøftede, hvem der skulle finde advokat. Det endte med, at han selv rettede henvendelse til advokat Asbjørn Jakobsen. Herefter har de ikke haft flere møder med forsyningen. De ville gerne have talt med S' chef, men han henviste til S.

En anden beboer i området, T, har selv en tilsvarende sag, og derfor har de arbejdet sammen om sagen. De var hos Sønderborg kommune for at se,

om de kunne finde nogle oplysninger. Medarbejderen tjekkede arkivet og skrev, at hun ikke kunne finde noget, så papirerne måtte være væk.

Han har tilsluttet sin ejendom til den nye kloak. Det skulle de jo, men han har ikke betalt, da han flere gange tidligere har betalt for kloak.

Da de købte grunden, var der stadig nogle uafklarede problemer med regnskab eller lignende i forhold til landvæsensnævnet og kommunen om kloaketableringen. Det var derfor, at det var et a conto beløb, der skulle betales. Han har selv etableret septiktanken, der blev godkendt af sognerådsformanden. Han har ikke fået brev fra en landvæsenskommission i hans ejertid om, at det har været overvejet at lave en ny spildevandsledning. Regnvandet fra hans grund løber stadig i det gamle anlæg. Han mener, at det er vej og park, der ejer den ledning, som han leder regnvand til. Han mener ikke, at det er forsyningen. Deres fortov er kommunalt. Han mener, at det er den kommunale vejafdeling, der har tilrettet det. Inden den kommunale tømningsordning for septiktank blev indført, blev tanken kun tømt sjældent. Det var kun toilet, der løb ud i den. Han har selv tømt den og kørt på lossepladsen. Da tømningsordningen blev etableret, tænkte han ikke nærmere over, hvorfor nogen skulle betale 2.000 kr. i tilslutningsbidrag og andre skulle betale 25.000 kr. Han syntes ikke, at de fik noget for pengene. Han har ikke bedt kommunen om at få spildevandsplanen eller byggesagen for hans ejendom.

Jan Kirchner har forklaret, at han har lavet en skønerklæring og et kortbilag i sagen. Han har her indtegnet den vej vandet blev afledt. Det har han konstateret ved hjælp af sporstof, der er hældt i afløbet. Han havde inden orienteret sig om højdeforhold på stedet for at få en ide om, hvor vandet ville løbe hen. Han fandt ud af, at vandet løb ned ad vejen mod Østkystvej. Her blev der udpeget en brønd, som det løb igennem. På den østlige side af vejen havde de dækslet af en brønd og så vandet med sporstof. Han observerede også sporstoffet i en lille sø, der kunne være et § 3 område. Sporstoffet blev også set i en revnet betonbrønd i starten af skoven. Næste gang han så sporstoffet var i et åbent vandløb i skoven. Vandet må ud fra højderne i området løbe videre ud mod havet. Han er stødt på navnet Svendbæk. Det er muligt, at det er den, som vandet løber til, men det ved han ikke.

Han har været selvstændig 5 år. Inden da har han været ansat i Obicon, Cowi og Niros. Han har erfaringer med spindevandsplaner. Han har været med til at lave omkring 10 eller flere. Der har ikke været nævnt i de foreliggende spildevandsplaners status, at området med sagsøgtes ejendom skulle være kloakeret. Det har været planlagt kloakeret. Spildevandsplanerne er et værktøj. Han har aldrig oplevet, at tidsplanen i en spildevandsplan er blevet overholdt. Han har oplevet, at oplysningerne, der står i en spildevandsplan, af og til er fejlagtige.

Der er næppe noget, der bevidst skrives forkert. Han har ikke oplevet inkonsistens i de her fremlagte planer.

Forholdet oplysningerne i det af ham udarbejdede kortbilag, ekstrakten side 155, har han forklaret, at der godt kan være en brød på et vandløb. Så er det et rørlagt vandløb. Dem findes der mange af. Man skal have tilladelse til at udlede i et offentlig vandløb. Et vandløb og et kloakanlæg er ikke det samme.

V har forklaret, at han har været ansat i Vand og Natur i Sønderborg kommune siden 2007. Han har haft med vandløbsdrift og vandløbsmyndighed at gøre. Han er uddannet ingeniør. Et vandløb er som udgangspunkt skabt af naturen, hvor vand løber mod havet. Det er en klart afgrænset fordybning, der stadigt og nogenlunde regelmæssigt er vandførende. Vandløb kan også være grøfter, dræn, søer og damme. Man kan godt have et betonrør på et vandløb. Så er der tale om et reguleret vandløb. Et vandløb kan godt skifte mellem at være rørlagt og være åbent. Kommunen kan optage et vandløb som et offentlig vandløb. I så fald har kommunen pligt til at vedligeholde det. Når det er privat, er det som udgangspunkt bredejerens, der skal vedligeholde vandløbet. Der er ikke nogen, der ejer vandet. Man kan eje jorden. Vandet ejer sig selv. Vandløbene har ikke noget med offentlige spildevandsanlæg at gøre. Vedligeholdelsen af vandløb kan være rensning af sandfang og grødeskæring. Er vandløbet lagt i rør, kan der være rødder, der skal skæres eller rør, der skal spules. Et vandløb optages typisk som offentligt, hvis der er en særlig miljømæssig interesse i forhold til særlige fisk, eller det afvander en større by.

Sagerne fremlagt i ekstrakten side 196 og 204 handler om regulering af vandløb. Der har ikke været et regulativ for et vandløb ved C-vej og Østkystvej, hvor der udledes til i denne sag. Han er ikke bekendt med, at der skulle være foretaget vedligeholdelse af kommunen, heller ikke af søen, der er anlagt som erstatningsbiotop. Han kender området fra papiret, men han er ikke kommet så meget derude. Han kender ikke navnet på de vandløb, der løber i Ohlkobbel skov. Han kender Svendbæk, som noget længere mod syd løber ud i havet. Han ved at i sidste ende kommer vandet til Svendbæk. Svendbæk er på sit nederste stykke et offentligt vandløb.

W har forklaret, at han er 58 år og arbejder med vejdrift for Sønderborg kommune. Han har været vejformand siden kommunesammenlægningen i 2007. Inden da har han været almindelig medarbejder i Augustenborg kommune. Han har talt med B og har sendt mailen i bilag P ekstraktens side 408. Det er korrekt, at vejmyndigheden har tømt regnvandsbrønde ved C-vej. Han mener, at de i Augustenborg kommune en gang har vedligeholdt ledningen i vejen. Der er blevet skiftet brønddæksler. Det har både være under Augustenborg og Sønderborg kommune, at der er arbejdet på stedet.

De har repareret stikledningen til regnvandsbrøden. Det er nok sket én gang under Augustenborg kommune og én gang under Sønderborg kommune. Han har ikke været klar over, at ledningen også var til spildevand. De har ikke renoveret grøfter langs Østkystvejen. Det er en gammel amtsvej. Han har regnet med, at vandet fra C-vej løb over til det bassin, der ligger på den anden side af Østkystvejen. Det bassin har de ikke haft noget med at gøre. De har heller ikke rensset vandløb i skoven. Det er alene risten og stikket til hovedledningen, de har vedligeholdt, samt sandfanget. Det er sket efter anmodning fra Projekt og Anlæg. Han mener ikke, at de har lavet arbejde for forsyningsselskabet. Han har en enkelt gang været med til at spule hovedledningen, hvor vandet ikke løb væk fra vejen. De bruger en slamsuger, de havde med til at suge sandet op. Det har de gjort som vejmyndigheden.

X har forklaret, at han er afdelingsleder for Sønderborg kommunes afdeling Projekt og Anlæg. Afdelingen udfører myndighedsopgaver under vejloven. De har ikke selv nogen udførende arbejder.

En vejbrønd har den funktion, at vand fra vejen kan afledes. Fra risten i vejen er der et lodret rør på 70 cm ned til et sandfang, herefter fortsætte rørte til en ledning, der leder vandet væk. Man skal af og til tømme vejbrønden sandfang, så sandet ikke løber videre ned i systemet og tilstopper de underliggende rør. Kommunens Vej og Park afdeling er deres entreprenør i forhold til at tømme vejbrøde. Alle deres brønde tømmes ca. en gang i om året. De skal i øvrigt holde vejen i forsvarlig og sikker stand efter vejloven. En del af det er, at brøndene fungerer, så vandet kan løbe væk fra vejen.

De har ikke fået foretaget arbejde for Forsyningsselskabet på vejen. De udfører aldrig arbejde for forsyningsselskabet. De ejer selve nedløbsbrønden og stikledningen, der fører ned til hovedledningen. I det konkrete tilfælde er de nok medejere af hovedledningen, som nok går til et privat vandløb. Han ved ikke, om de er ejere af det lille trekantede bassin [erstatningsbiotopen], men det tror han ikke. Han har fra en kollega hørt, at den blev lavet, da der skulle etableres en dobbeltrettet cykelsti. Det er lavet mellem 1995-99. Det ved han, fordi bassinet ikke er på luftfotos fra 95, men det luftfotos fra 99. De afleder stadig vejvand i det samme system. Det er nok registreret som et vandløb. Hovedledningen løber i vejen i C-vej. Det er et godt spørgsmål, hvem der ejer den. De er part i driften af det, og det er registreret. Man kunne i bassinet ved erstatningsbiotopen se, at kloakvandet oprindeligt blev udledt her. Han ved, at det er blevet ordnet siden. Han vil tro, at det er sket umiddelbart efter, at erstatningsbiotopen blev lavet. Det er Y, der har fortalt ham om det. Han ved ikke selv, hvad det er for en ændring, der er sket, eller hvem der har betalt for det. Det er også muligt, at man har fået repareret nogle septiktanke.

Der er ikke nogen af deres tilsynsførende, der har bedt Vej og Park om at spule hovedledningen. Han skal ikke kunne sige, om de har gjort det. Det er ikke bestilt fra dem eller nogen af hans ansatte, men det kan være, at Vej og Park har skønnet det nødvendigt. Man spuler f.eks. en ledning, hvis man vil sikre afløb. De foretager ikke vedligeholdelse af erstatningsbiotopen. Han ved ikke, om der er andre, der gør noget ved den. Det var Sønderjyllands amt, der i sin tid lavede den.

Han var ikke før denne sag bekendt med den foreliggende landvæsensnævnskendelse (bilag C).

U har forklaret, at hun er ansat i Sønderborg kommune. Hun har fra 2009 til 2016 arbejdet med sagsbehandling på spildevandsområdet i afdelingen Vand og Jord. Fra 2016 har hun været erhvervskonsulent på det tekniske område. Da hun var ansat i Vand og Jord, var hun ikke med til selve spildevandsplanlægningen, men hun har været sagsbehandler vedrørende spildevand.

Det er embedsmændene, der laver et udkast til en spildevandsplan. Den bliver herefter behandlet politisk. I den forbindelse er der en offentlig høringsfase. Der har ikke været politiske indsigelser mod spildevandsplanen 2009 til 2016. Der har været nogle indsigelser fra borgerne. Hun ved ikke, om der har været nogen fra D by området. Når spildevandsplanen er vedtaget, er den bindende for administrationen. Når planen er vedtaget, er det ikke relevant, hvad der måtte være blevet sagt politisk under sagens behandling. Forvaltningen skal henholde sig til den vedtagne plan.

Hun har haft samtaler med borgere vedrørende denne sag. Det er 6 år siden, men hun har set i journalnotaterne. Der kan hun se, at hun den 13. november 2014 havde en telefonsamtale med T. T spurgte, hvorfor man ikke i sin tid havde kloakeret. Hun var utilfreds med, at hun skulle betale igen. Hun ville gerne have aktindsigt papirer i 1988-89 om tømningsordningen for septiktanke. De talte siden sammen igen, og T kom ind og så på nogle papirer, vidnet havde fundet frem. T fortalte, at hun i 70'erne fik at vide, at området skulle kloakeres, så hun gjorde klar til det i 80'erne.

Den 4. december 2014 var der møde med T om aktindsigten. T fik kopi af sagsomslagene i forbindelse med vedtagelsen af tømningsordningen. Hun fik den gamle spildevandsplan fra 1976. Hun fik Spildevandsbekendtgørelsen og vejledning og samt en afgørelse fra Halsnæs kommune. Omslagene, der blev udleveret, var til indstillingsark og økonomiafdelingens beslutning. Hun tror, at T ringede for at høre, om der lå mere på arkiv. Hun kontaktede Rigsarkivet og Haderslev kommune. Der var ikke nogen, der havde andet end omslagene. Hun ved ikke, hvem T havde med som bisidder.

Hun har ikke haft kontakt med B. Hun kender ikke noget til, at T skulle have fået et brev om, at der var sket en ulovhjemlet kassation af arkivmateriale. T ville dels vide, at om der var flere papirer omkring beslutningen om at indføre en tømningssordning for septiktanke. Hun ville også vide, hvorfor der ikke i sin tid var sket kloakering, når det var blevet besluttet. Hun kan ikke huske, hvad T præcist bad om. Vidnet mener, at det vigtigste må være, at der er papir på, at ordningen var blevet godkendt.

T har forklaret, at hun er 69 år gammel og er pensionist. Hun har tidligere været dekoratør. Hun bor Z-vej 2 i D by. Det er måske 800 meter fra C-vej. Der blev også lavet kloakering af hendes ejendom i 2014.

Denne sag begyndte, da hun i 1989 ringede til Augustenborg kommunen og gjorde indsigelse mod, at hun som enlig mor skulle betale af 2.500 kr. til en tømningssordning. Hun havde lige fået tømt sin septiktank inden. Hun fik det svar, at hun ikke kunne komme uden om det.

Inden der i 2014 skete en kloaksepareringen, løb spildevand under vejen og videre ned mod Oleskobbel skov. Herfra løb det videre i Svendbæk og til Lillebælt.

I 2015 havde hun et møde med Æ, der havde været ansat i Augustenborg kommune. Han vidste, at de havde betalt for kloakering over skatten, men de kunne ikke finde de papirer. Hun er ikke så meget inde i, hvad de ikke kunne finde. De ville have de papirer om, at der var betalt over skatten, og det kunne de ikke finde. Hun har ikke fået brev om fra kommunen om, at de ikke kunne finde papirerne.

Så fik hun fat i B, og de begyndte at søge i alle papirer. De fandt papirer både fra Augustenborg kommune og ting på amtsarkivet og lokalhistorisk arkiv. De var på Sønderborg kommune, der skulle have fået papirerne fra Augustenborg kommune. De talte med Ø, der henviste dem til amtsarkivet. De kunne ikke finde noget. Sønderborg kommune skrev, at de havde destrueret papirerne om, at de havde betalt over skatten til rensningsanlæg. De kunne derfor ikke komme videre med sagen.

Det var Regnar Liboriussen, tidligere borgmester i Augustenborg, der havde fortalt, at det var blevet besluttet at sætte skatten op for at betale for rensningsanlæg og rør. Det var vedtaget i kommunen. Det kunne de se i avisen. Spildevandet fra Asserballe skulle føres til Fynshav rensningsanlæg. D by blev ikke sluttet til. Efter de havde sluttet Asserballe til, var der ikke penge i kassen til mere.

Der var flere af de ældre i området, der kunne huske, hvad der var sket. De var utilfredse med, at der skulle betales igen. Hun og B, der er født og opvokset i området, kendte til forholdene. Det var Asserballe kommune, der startede med kloakeringen i området, og det blev betalt i parter. Det er kommunen, der har foretaget vedligeholdelse. De har også vedligeholdt sidevejen, mens amtet har vedligeholdt hovedvejen. Hun har set, at kommunen har arbejdet med kloakken ved Græskobbel. Det ligger 800 meter længere mod Fynshav end C-vej. Hun har ikke gået og tænkt på, hvad kommunen har lavet gennem årene i området. Hun har ikke spurgt, hvad det var kommunens folk vedligeholdt.

Parternes synspunkter

A A/S har i sit påstandsdokument opsummerende anført følgende:

”...

SAMMENFATNING

Det gøres gældende, at allerede fordi afledning af spildevand fra den matrikel, som Sagsøgte købte af kommunen i 1966, blev behandlet ved en kendelse og et forlig fra Landvæsensnævnet fra 1964, så kan der kun være tale om, at Sagsøgte er tilsluttet et fælles privat anlæg, hvor kommunen og amtet deltog som private deltagere på lige fod med de øvrige private grundejere, jf. også forhandlingsprotokollens udgiftsfordeling til både anlæg og drift.

Omkostningerne blev fordelt efter ejendommenes hhv. de vejansvarliges nytteværdi af anlægget/andel af medbenyttelse i overensstemmelse med vandløbslovens overordnet princip for udgiftsfordeling om medbenyttelse og nytteværdi.

Hvis det anlæg, som blev ændret med Nævnskendelsen havde været et offentligt anlæg, ville omkostningerne til etablering og drift af anlægget, alene have påhvilet Kommunen, jf. vandløbslovens § 74 og § 78. Dette er beviseligt ikke tilfældet.

Det gøres gældende at udgiftsfordelingen intet har med ejerskab af anlægget at gøre, som hævdet af sagsøgte. Partsfordelingen, der fremgår af bilag C, er således fastsat i henhold til vandløbslovens rammer som også beskrevet i spildevandskommissionens betænkning, jf. bilag 11.

Det gøres gældende, at der ikke siden er truffet afgørelse om ændringer – hverken af Landvæsenskommissionen eller af kommunen/Amtet efter miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden.

Der henvises endvidere til definitionen af offentlige spildevandsanlæg, som havde samme indhold og krav til kommunen i perioden 1964 – 2010, hvor forsyningerne blev udskilt til selskaber.

Med henvisning til vandløbsloven og efterfølgende miljøbeskyttelseslovens regler og betalingslovens §§ 5-6, skal det gøres gældende, at spildevandsanlæg til afledning for en eller flere ejendomme både efter vandløbsloven 1949 – og efter miljøbeskyttelseslovens regler kunne og stadig kan udføres som hhv. ”forsyningsanlæg” (tidligere offentlige anlæg) eller private anlæg.

Det gøres gældende, at der nu med skønsmandens rapport foreligger endelig dokumentation for, at Sagsøgte ikke har været kloakeret af forsyningen før Sagsøgers kloakering i 2015/2016.

Hertil kommer, at Sagsøgte selv har ført bevis for, at Sagsøgte har betalt den statslige spildevandsafgift helt indtil Sagsøgtes egen tilslutning til forsyningens spildevandsledning.

Det gøres derfor samlet gældende, at bl.a. vandløbslovens §77 om landvæsensnævnets kompetence, landvæsensnævnets afgørelse og forlig, samtlige spildevandsplaner, bilag 22, skønsmandens rapport og Sagsøgtes betaling af den statslige spildevandsafgift indtil juni 2017 samstemmende dokumenterer, at Sagsøgte ikke før 2015/2016 har været tilsluttet en offentlig kloakforsynings ledningsnet.

Der er ikke af Sagsøgte fremlagt dokumentation for, at Sagsøgte før 2015/2016 var fysisk tilsluttet et offentligt spildevandsanlæg.

Der er heller ikke ført bevis for, at Sagsøgte tidligere har betalt for tilslutning til et offentligt spildevandsanlæg.

Der er ikke engang ført bevis for, at Sagsøgte har betalt for inddragelse under den obligatoriske tømningsordning i 1989.

Hertil kommer, at Sagsøgte som ejer af ejendommen siden betalingslovens ikrafttræden ikke på noget tidspunkt, indtil tilslutningen til forsyningens anlæg, har betalt vandafledningsbidrag for benyttelsen af den offentlige kloakforsynings ledningsnet. Dette understøtter den øvrige helt entydige dokumentation om, at Sagsøgte ikke før Sagsøgers fremføring af stik i 2015/2016 har været tilsluttet den offentlige forsyning.

Betingelserne, for at forbuddet i betalingslovens § 2 skulle finde anvendelse, er således ikke tilstede.

Det gøres derfor gældende, at Sagsøgte skal tilpligtes at betale tilslutningsbidrag for tilslutningen til forsyningens anlæg i overensstemmelse med Sagsøgers principale påstand.

Det gøres i den forbindelse gældende, at der ikke skal ske nogen former for modregning i tilslutningsbidraget for kloakering af Sagsøgtes ejendom i 2015/2016. Det gøres i den forbindelse gældende, at det ikke er dokumenteret, at Sagsøgte har betalt nogen former for bidrag til tømningsordningen. Det forhold, at Sagsøgte har betalt for at være medbenytter af det private anlæg, udformet i henhold til Landvæsensnævnskendelsen har intet med Sønderborg Forsynings legitime krav på tilslutningsbidrag efter betalingsloven at gøre.

Det gøres også gældende, at der ikke foreligger nogen former for forældelse af bidraget, idet dette er opkrævet i umiddelbar forlængelse af Sagsøgers kloakering.

...

Hvis Sagsøgte findes at være tilsluttet det offentlige spildevandsanlæg skal Sagsøgte betale vandafledningsbidrag efter betalingslovens § 2 a

For det tilfælde, at Sagsøgte fastholder, at Sagsøgte har været tilsluttet og har betalt tilslutningsbidrag for tilslutning til et offentligt anlæg, har Sagsøger nedlagt en række subsidiære påstande.

Hvis Sagsøgte mener at have været tilsluttet et offentligt spildevandsanlæg, så skulle Sagsøgte, jf. betalingslovens § 2 a, have betalt vandafledningsbidrag pr. m3 afledt vandforsyningsvand fra betalingslovens ikrafttræden i 1987. Dette kan end ikke Sagsøgte, efter modtagelsen af dokumenterne om indførelse af betalingsvedtægten i 1989, have været i tvivl om.

Hvis retten skulle lægge Sagsøgtes opfattelse til grund ved den kommende retsafgørelse, gøres det derfor subsidiært gældende, at Sagsøger skal have betaling af Sagsøgte for det vand, der er afledt til kloaksystemet i henhold til betalingslovens § 2 a.

Efter betalingsloven anvendes en boligs vandforbrug som beregningsudgangspunkt. Vandforbruget pr. m3 ganges med den takst for det variable vandafledningsbidrag, som forsyningen efter betalingsloven skal fastsætte en gang om året.

...

Spørgsmål om forældelse af det subsidiære påstande betaling af vandafledningsbidrag i henhold til betalingsloven

Det gøres med henvisning til Sønderborg Kommunes spildevandsplaner for området - og det faktum, at Sagsøger ikke har drevet og/eller vedligeholdt ledninger i området, subsidiært gældende, at Sagsøger har været ubekendt med sit krav på vandafledningsbidrag siden stiftelse af selskabet.

Selvom Sagsøgte ikke under forberedelsen har gjort nogen former for anbringender gældende om forældelse af Sagsøgers krav på vandafledningsbidrag, skal det for en god ordens skyld gøres gældende, at uvidenheden omkring kravet skyldes ukendskab til de hævdede faktiske forhold.

Det gøres derfor gældende, at forældelsesfristen først skal regnes fra en eventuel dom, jf. § 3, stk. 2.

Det gøres derfor med henvisning til forældelseslovens § 3, stk. 2, jf. § 3, stk. 3, nr. 4, gældende, at Sagsøger har krav på, at Sagsøgte, hvis Sagsøgte opnår frifindelse for Sagsøgers principale påstand, betaler vandafledningsbidrag helt tilbage fra selskabets stiftelse den 1. januar 2009, jf. § 3, stk. 3, nr. 4, da der ikke er indtrådt forældelse for kravet, grundet at Sagsøger har været ubekendt med sit krav indtil nu.

Mere subsidiært gøres det i overensstemmelse med lovens almindelige forældelsesregler gældende, at Sagsøger har krav på bidrag 3 år tilbage fra nedlæggelse af påstanden.

...

Sagsøger finder det urimeligt at en sag, der er anlagt for næsten 3 år siden, nu så tæt på hovedforhandlingen er udsat for såkaldte ”documents dumps” med usorterede mængder af bilag af ældre dato.

Hverken metoden, kvaliteten, den manglende sortering eller den sene fremlæggelse synes undskyldelig, henset til alderen på disse dokumenter.

De store bilag, med multiplum af diverse forskelligartede bilag, synes alene at være fremlagt for at skabe konfusion omkring sagens reelle tvist. Fremlæggelsen både i form og indhold understøtter, at Sagsøgtes sagsrepræsentation ikke har forholdt sig hverken til læsbarhed eller relevans – herunder særligt dokumenternes udsagn eller retlige status. Det kan således f.eks. undre, hvad vandregninger fra en Å har at gøre i nærværende sag – eller et ulæseligt kort med biveje har at gøre i sagen. Dette henstår fortsat som ubesvaret eller uforklaret fra Sagsøgtes side.

Det forhold at man fremlægger bunkebilag – som Sagsøgte ikke har beskrevet relevansen eller den juridiske betydning af i de dokumenter, har gjort denne sags forberedelse helt uproportional for Sagsøger.

Hertil kommer de mange opfordringer fremsat i tidligere processkrifter, der fortsat er ubesvaret af Sagsøgte.

Endelig har Sagsøgte stedse forsøgt at vende bevisbyrden for Sagsøgtes standpunkt – således også i forhold til syn og skøn, hvor Sagsøgte hævder, at syn og skøn var unødvendigt. Hertil skal blot anføres, at det er Sagsøgte, der har rekvireret syn og skøn for at bevise sin påstand, hvorfor det naturligt også er Sagsøgte, der endeligt skal bære omkostningerne til dette syn og skøn. Sagsøger har alene i henhold til almindelige bevisbyrder regler opfordret Sagsøgte til at bevise sin påstande. I den forbindelse erindres, at det var Sagsøgte der ikke ved indledningen af denne retssag kunne dokumentere, hvorledes spildevandet fra Sagsøgtes ejendom blev afledt.

Det gøres i den forbindelse gældende, at der ikke fra Sagsøgers side, har været tvivl om, at Sagsøgte ikke var kloakeret, men derimod afledte spildevandet via septiktank, hvilket er et alternativ til offentlig forsyning. Det er således ikke korrekt, som anført af Sagsøgte, at der har bestået tvivl om Sagsøgtes spildevandsafledning. Det er alene Sagsøgte, der har sået tvivl herom.

Som gennemgået i de tidligere processkrifter, er der således tale om en meget massiv mængde af dokumenter, der reelt har været ikke kun unødvendig og irrelevant bevisførelse – men også har besværet forberedelsen af denne sag. Sagsøgtes dokumenthåndtering og fremlæggelse skal derfor behandles efter reglerne for unødvendig bevisførelse mv. ved en senere afgørelse om sagsomkostninger.

Det bør komme Sagsøgte til skade, at denne ikke har medvirket til at skære sagen til, men i stedet har fundet det nødvendigt at fremlægge en lang række dokumenter, der beviseligt ikke har nogen former for relevans for denne sag.
...”

B har i sit påstandsdokument anført følgende:

”...

Det gøres til støtte for den nedlagte påstand gældende:

at sagsøgte allerede i forbindelse med erhvervelse af ejendommen beliggende C-vej 11, D by, 6440 Augustenborg har betalt tilslutningsbidrag til tidligere Asserballe-Notmark Kommune,

at tilslutningsbidrag som bekendt alene kan opkræves en gang, jf. Betalingslovens § 2,

at beløbet ses at være betalt, jf. også sagsøgtes skøde,

at det i den forbindelse ikke skal lægges sagsøgte til last, uanset hvorvidt der måtte være gennemført landvæsenskommissionsforretning eller ej, idet interessen heri og forpligtelsen hertil alene påhvilede daværende Asserballe-Notmark Kommune, hvis evt. krav på yderligere tilslutningsbidrag i forlængelse heraf derfor ses at være forældet,

at det i den forbindelse er underordnet, hvorvidt der efterfølgende er udført tankanlæg med gennemløb af 2 brønde samt efterfølgende afledning til det, der efter sagsøgtes opfattelse er et kommunalt spildevandsanlæg.

Såfremt Retten måtte finde, at sagsøgtes betaling af tilslutningsbidrag i henhold til sagsøgtes skøde, ikke findes dokumenteret, gøres det gældende:

at sagsøgtes spildevandsanlæg og -afledning, ligesom det er gældende for stort set samtlige lodsejere i området i øvrigt, er at betragte som et kommunalt spildevandsanlæg,

at sagsøger af samme årsag derfor ikke i henhold til retspraksis herom kan opkræve tilslutningsbidrag fra sagsøgte og øvrige lodsejere,

at sagsøger og nuværende Sønderborg Kommune er de parter, der har vedligeholdt spildevandsanlægget, herunder rørføring og brønde under bl.a. Gramsmosevej og Østkystvejen, rørføring til den matrikel, hvor der i dag er etableret spildevands- og regnvandsbassin (efter det oplyste tilhørende regionen), og det vandløb, hvortil der afledes endeligt, og derfor anses som værende recipient.

Såfremt Retten måtte finde, at der er tale om et privat spildevandsanlæg, og at sagsøgtes betaling af tilslutningsbidrag, jf. sagsøgtes skøde, ikke findes dokumenteret, gøres det gældende:

at sagsøgers krav skal nedsættes forholdsmæssigt med den tidligere foretagne indbetaling, hvilket i sig selv efter sagsøgtes opfattelse bør medføre frifindelse,

at sagsøgte derudover - og formodentlig ulovhjemlet - i 1989 er blevet opkrævet yderligere tilslutningsbidrag, ligesom der løbende er sket betaling til dels tankordning, dels spildevandsafledning og vandafledningsafgifter, der i den forbindelse skal bringe i modregning, subsidiært medføre en væsentlig nedsættelse af det af sagsøger rejste krav.

I forhold til fastsættelsen af sagens omkostninger skal det endvidere overordnet gøres det gældende:

at sagsøger bør tilpligtes at betale sagens omkostninger, uanset sagens udfald, allerede fordi at en stor del af de usikkerheder, der består vedrørende sagsøgtes kloakering, skal henregnes til tidligere Asserballe-Notmark, Augustenborg og senere Sønderborg Kommuner,

at det i den forbindelse er noteret, at der er foretaget ulovlig kassation af store dele af sagsmaterialet vedrørende netop kloakering og de beslutninger, der er truffet løbende herom,

at anledningen til gennemførelse af syn og skøn, idet det i øvrigt bemærkes, at sagsøger ganske udmærket har været klar over, hvilke forhold der var gældende i området, og i hvert fald uden tvivl har kunnet undersøgt dette, i stedet for at fastholde påstanden om syn og skøn,

at de sagsøgte, herunder sagsøgte i nærværende sag, således også har fået medhold i den påstand, der i det hele gav anledning til syn og skøn, nemlig den påstand, at sagsøgte via det tidligere 2-tanksanlæg afledte til en kloakledning nedlagt under C-vej og videre under Østkystvej over marken til det etablerede opsamlingsbassin samt derfra videre til kommunal bæk, hvilket af sagsøger af uransagelige årsager er bestridt,

at sagsøger således under alle omstændigheder bør pålægges af afholde omkostningerne til syn og skøn, og

at Retten derudover bør tillægge det vægt ved sagsomkostningsfastsættelsen, at sagsøger er et kommunalt ejet forsyningselskab, og at der bestemt har været anledning til at gennemføre proces. ...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Retten begrundelse og resultat

Retten finder efter de afgivne forklaringer, de fremlagte dokumenter fra landvæsensnævnets behandling af L.A. 28/1962 og det foretagne syn og skøn at kunne lægge til grund, at B's spillevandsafledning, indtil tilslutningen til A A/S' nye anlæg den 24. juni 2017, skete via den rørføring, der blev etableret af Asserballe kommune, inden kommunens salg af de syv grunde på C-vej, samt videre ad de rørledninger, der er

beskrevet i landvæsensnævnets behandling af sagen L.A. 28/1962 i perioden 1962-1964.

Uagtet, at der i skødet ved B's køb af C-vej 11 er omtalt en landvæsenskommisionskendelse, finder retten at kunne lægge til grund, at der ikke er truffet afgørelse om B's spildevandsforhold ved en landvæsenskommisionskendelse. Retten har lagt vægt på, at der ikke på landsarkivet findes en sådan kendelse for området, at en sådan kendelse ikke er omtalt i spildevandsplanen fra 1976, at B ikke har været indkaldt til eller har kendskab til en behandling af ejendommens spildevandsforhold ved landvæsenskommissionen, og at der i kommunens notater vedrørende to af de andre grunde i samme udstykning på C-vej vedrørende kloakering er henvist til sagsnummeret L.A. 28/1962, der svarer til sagsnummeret på den fremlagte landvæsensnævns sag, der netop vedrørende afledningen fra blandt andet den grund, der senere blev købt af B. Retten finder derfor ikke, at der kan være nogen tvivl om, at der er tale om en fejl, når der i skødet omkring kloakering er henvist til en landvæsenskommisionskendelse.

Ud fra landvæsensnævnskendelsens indhold og det forhold, at landvæsensnævnen alene traf afgørelser vedrørende private spildevandsanlæg, jf. dagældende vandløbslov § 77, stk. 1 og 2, jf. § 7, finder retten, at det kan lægges til grund, at den rørføring, som B udledte spildevand til inden tilslutningen til A A/S' kloak den 24. juni 2017, var etableret som et privat spildevandsanlæg, hvor kommunen alene havde deltaget i etableringen som lodsejer og vejejer.

Der er ikke oplysninger om, at anlægget siden er overtaget af en kommune eller spildevandsforsyningsselskabet som et offentlig anlæg. Der er heller ikke ført bevis for, at anlægget siden har været behandlet som et offentligt anlæg af myndighederne – heller ikke i forbindelse med vedligeholdelse. Retten finder det herefter ikke bevist, at B inden tilslutningen den 24. juni 2017 har været tilsluttet et offentligt spildevandsanlæg. Da B's betaling vedrørende kloak ved køb af ejendommen er en betaling til et privat anlæg, og da det betalte bidrag i 1989 til tilslutning til obligatorisk tømningsordning af septiktank ikke er at betragte som et tilslutningsbidrag til offentlig kloak, kan disse betalinger hverken begrunde, at der efter lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber § 2, stk. 1, 2. eller 3. pkt. ikke skal betale tilslutningsbidrag i forbindelse med tilslutning til den offentlige kloak eller give anledning til modregning.

På den baggrund tages A A/S' principale påstand til følge.

B skal efter sagen resultat betale sagsomkostninger til A A/S med 40.700 kr.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 40.000 kr., af retsafgift med 500 kr. og af rykkergebyrer med 200 kr., i alt 40.700 kr. A A/S er momsregistreret. Retten har lagt vægt på, at der er tale om en sag, der er hovedforhandlet over to hele retsdage, og at der har været afholdt syn og skøn i sagen, samt at sagen har et betydeligt bilagsmateriale, herunder en række irrelevante bilag fremlagt af sagsøgte. Beløbet til advokatbistand er derfor fastsat højere end de vejledende takster. Retten finder ikke, at der er noget grundlag for at fravige udgangspunktet om, at den tabende part skal erstatte den vindende parts omkostninger. Dog findes hver part at skulle betale de af dem allerede afholdte omkostninger til skønsmanden, idet de af sagsøgeren stillede spørgsmål om gennemgang af spildevandsplanerne findes at have været unødvendige.

THI KENDES FOR RET:

B skal til A A/S 35.778,75 kr. inkl. moms med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 25. marts 2016 og til betaling sker.

B skal til A A/S betale sagsomkostninger med 40.700 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

VESTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 19. oktober 2021

Sag BS-7636/2021-VLR
(15. afdeling)

B
(advokat Asbjørn Jakobsen)

mod

A A/S (advokat Henrik Holtse)

Retten i Sønderborg har den 9. februar 2021 afsagt dom i 1. instans (sag BS-9116/2017-SON).

Landsdommerne Chris Olesen, Karen Foldager og Maria Porsborg (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, B, har gentaget sin påstand om frifindelse og har subsidiært påstået frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

Indstævnte, A A/S, har påstået dommen stadfæstet.

A A/S har subsidiært påstået, at B tilpligtes at anerkende, at han skal betale vandafledningsbidrag i henhold til den gældende lovgivning i perioden 19. januar 2009 - 24. juni 2017 med tillæg af sædvanlig procesrente fra 19. januar 2018 til betaling sker.

Mere subsidiært at B tilpligtes at anerkende, at han skal betale vandafledningsbidrag i henhold til gældende lovgivning for perioden 19. januar 2014 - 24. juni 2017 med tillæg af sædvanlig procesrente fra 19. januar 2018 til betaling sker.

Mest subsidiært at B tilpligtes at anerkende, at han skal betale vandafledningsbidrag i henhold til gældende lovgivning for en periode fastsat af retten med tillæg af procesrente for en periode ligeledes fastsat af retten og til betaling sker.

Supplerende sagsfremstilling

B har retshjælpsforsikring og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces under anken.

Der er for landsretten fremlagt en betalingskvittering, benævnt Hovedkupon, fra marts 1968 vedrørende I's restbetaling. Det fremgår af kvitteringen, at der i henhold til landvæsenets kendelse af 3. april 1964 og kommunens skrivelse af 13. april 1967 er foretaget beregning af restbetalingen efter aconto betaling den 5. december 1967. Parterne er enige om, at det nok retteligt på kvitteringen skulle have været anført landvæsenets kendelse af 3. februar 1964.

Forklaringer

B og S har afgivet supplerende forklaringer.

B har supplerende forklaret, at han ikke før denne sag har hørt om Landvæsensnævnet, og at han derfor ikke i byretten sagde, at der var uafklarede problemer med regnskab eller lignende i forhold til Landvæsensnævnet. Det han sagde var, at der var kaos i kommunen.

Han husker tydeligt, at han betalte 800 kr. i aconto kloaktilslutningsbidrag for byggegrunden. Det gjorde han, for at de kunne komme i gang med deres byggeri. Der skulle senere ske endelig afklaring vedrørende kloakbidraget, når Landvæsenskommissionen havde afsagt kendelse. Han betalte pengene til kommunekassereren, som dog blev fyret, fordi han havde taget af kassen. Han fik refunderet noget af aconto betalingen, da han havde betalt for meget. Han fik i den forbindelse et brev fra kommunen, men han husker ikke det nærmere indhold. Han husker heller ikke det præcise beløb, som han endte med at betale, men det passer meget godt med det, de andre grundejere havde betalt.

Til byggeriet af deres hus fik de et byggelån ved Andelskassen. Andelskassen besigtigede ikke byggeriet. I papirerne fra kreditforeningen stod, at der var of-

fentlig kloakering. Han har ikke selv oplyst dette til kreditforeningen, så det må de have fået at vide fra kommunen.

A A/S talte i 2013-2014 med borgerne omkring D by i et forsøg på at få privatiseret kloakledningerne. De fleste sagde nej, men der var en, som accepterede, at kommunen privatiserede kloaknettet ud over hans grund.

T og han har i forbindelse med denne sag foretaget undersøgelser på arkivet. De talte også med Sønderborg Kommune i ejendomsskatteafdelingen, hvor de efterspurgte tegninger over den gamle kloakering, men de fik ingen tegninger udleveret.

Augustenborg Kommune hævede i 1975 kommuneskatten med 0,3 %, da der skulle bruges penge til kloakering. De spurgte derfor Sønderborg Kommune om papirerne fra dengang. De fik af kommunens medarbejder at vide, at de papirer var blevet destrueret. Kommunen har flere gange bestemt, at der skulle kloakeres, men det blev udsat gang på gang.

Da han blev opkrævet 2.000 kr. i tilslutningsbidrag til septiktanktømningsordningen, kontaktede han borgmesteren, som sagde, at de bare skulle være tilfredse og glade, når de havde betalt én gang, for så kunne de ikke opkræves igen. De betalte årligt yderligere for at få tømt septiktanken.

§ har supplerende forklaret, at hun var ansvarlig projektleder på kloakprojektet i 2015-2016.

Vandløb hører under vandløbslovgivningen, som henhører under kommunen. Spildevandsforsyningen har ikke noget med vandløb at gøre. Hun ved, at kommunen har nedklassificeret vandløb til private vandløb, men det betyder ikke, at kommunen har forsøgt at privatisere kloakanlæg.

En spildevandsplan er bindende for kommunens forvaltning. Planen beskriver, hvor der skal laves kloak, hvor der skal separeres, og hvad der skal arbejdes med i kloakforsyningen. En vedtaget spildevandsplan er spildevandsforsyningsselskabets vigtigste dokument. Der er 25 år mellem spildevandsplanen fra 1976 og spildevandsplanen fra 2001. En spildevandsplan fortsætter, indtil der vedtages en ny, og der er således ingen perioder uden en plan. Spildevandsplaner har ingen tidsmæssig begrænsning. Det er ikke altid, at man når det planlagte. Det er helt lovligt. Det er vigtigt, at det planlagte alligevel er med i spildevandsplanen, således at husejerne ved, at der på et tidspunkt vil ske en offentlig kloakering.

Ifølge den første spildevandsplan blev spildevandet fra B's ejendom udledt ufiltreret fra septiktanken til et vandløb. Septiktanken holder kun de tunge dele tilbage. Man ønskede af miljømæssige årsager at forbedre rensningen af spildevandet, blandt andet i det område hvor B's ejendom er beliggende, ved at etablere en offentlig kloakering. Der blev derfor udarbejdet en spildevandsplan. Når der etableres et nyt offentligt anlæg, føres spildevandet til et offentligt rensningsanlæg. B's anlæg var et privat anlæg, og det var nødvendigt at lægge nye ledninger for at forbinde det med rensningsanlægget. Spildevandet fra hans hus ledes via det nye supplerende anlæg til den nye kloak, mens regnvandet som hidtil føres via de etablerede ledninger i det private anlæg.

Til spildevandsplanen fra 1976 var der et kortbilag, hvoraf det fremgår, at der var planer om at kloakere i 1985/1986 i B's område. I spildevandsplanen fra 2001 er det angivet, at kloakeringen er planlagt gennemført inden 2009. Det skete ikke, da kommunen prioriterede et andet område i stedet for. I spildevandsplanen fra 2009 blev kloakeringen planlagt til 2015/2016, hvor den rent faktisk blev gennemført.

Hun kan ikke udelukke, at der kan være fejlangivelser i spildevandsplanerne, men hun har aldrig oplevet, at et område er kloakeret, uden at spildevandsforsyningen har vidst det. Hun har ikke konstateret fejl i spildevandsplanen vedrørende området ved D by og C-vej. En fejlagtig angivelse, af at et område ikke var offentligt kloakeret, ville betyde, at vandet blev ledt til rensning, uden at spildevandsforsyningen vidste det.

Der er forskel på hvem, der har ansvaret for vejafvanding og spildevandsanlæg. Kommunen har ansvaret for vedligehold af rendestensriste, fortove mv. Vandet fra veje kan udledes til et offentligt anlæg, og det bliver i givet fald herefter spildevandsforsyningens ansvar.

Forsyningen har ikke noget ansvar for vedligehold af vandløb, uanset om det er privat eller kommunalt. Det er kommunen, der sørger for vandløbsvedligehold. Et vandløb kan ikke være en del af et spildevandsanlæg. Der skal søges om udledningstilladelse ved kommunen, hvis spildevandsforsyningen vil udlede vand til et vandløb. Det kan både være et offentligt og et privat spildevandsanlæg, der udleder til et vandløb. Det har ikke betydning for spildevandsanlæggets status som offentligt eller privat, om der udledes til et offentligt vandløb.

Hvis der havde været en landvæsenskommisionskendelse, ville der ikke have været septiktanke på de enkelte grunde, da man ved en sådan kendelse ville have taget stilling til en samlet rensning.

Hun har sat sig ind i spildevandsplanen fra 1976. Det står i planen, at området skulle kloakeres. Hun ved ikke, om der var planlagt kloakering, da grundene blev handlet, og hun kan heller ikke svare på, hvorfor skøderne er formuleret, som de er. Spildevandsforsyningselskabet får ikke i dag kopi af skøder, når der bliver handlet ejendomme, men hun ved ikke, hvordan det foregik i 1966.

Hun har været på landsarkivet, hvor hun ikke har kunnet finde en landvæsenskommissionskendelse for området. Landvæsensnævnskendelsen L.A. 28/1962 er kørt hele vejen igennem, og det mener hun ikke, at man ville gøre, hvis der var kommet en landvæsenskommissionskendelse.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

B har yderligere anført blandt andet, at Asserballe Kommunes advokat i forbindelse med frasalget af parcellerne henviste til, at der skulle betales tilslutningsbidrag i henhold til senere afsagt landvæsenskommissionskendelse. **B** kan derfor støtte ret på den dokumentation, der er indeholdt i skødet, og det kan ikke lægges ham til last, om efterfølgende kommuner fulgte op på landvæsenskommissionskendelsen. Det var kommunens opfattelse, at der skulle gennemføres landvæsenskommissionskendelse, hvilket ville have medført, at kloakeringsanlægget ville være offentligt. Lodsejerne har betalt tilslutningsbidrag, og der er ingen dokumentation for, at betalingerne skulle være forskud eller dække andet end tilslutningsbidrag, jf. betalingslovens § 2. **B** har indrettet sig efter, at der var betalt tilslutningsbidrag, og tidligere kommuners opfølgning på evt. efterbidrag er hans forhold uvedkommende og er i øvrigt forældet. Alternativt kan han med rette påberåbe sig oprindelig misligholdelse i forbindelse med overdragelsen og i øvrigt begære forholdsmæssig nedsættelse af den aftalte købesum, subsidiært forholdsmæssigt nedslag i det oprindeligt betalte bidrag.

B har i forhold til **A A/S'** subsidiære påstande gjort gældende, at **B** ikke kan dømmes til at betale yderligere vandafledningsbidrag, da han har betalt samtlige afregninger.

A A/S har heroverfor navnlig anført, at der aldrig har fundet en behandling ved landvæsenskommission sted, og angivelsen af landvæsenskommission i stedet for landvæsensnævn i skødet må bero på en misforståelse hos advokaten, der udformede skødet. Fejlangivelsen i skødet kan ikke tilskrives **A A/S**, og den ændrer ikke på det faktum, at det var landvæsensnævnet, der afsagde kendelsen om det private anlæg. Det private anlæg er ikke overtaget af kommunen, og **B**

har ikke før juni 2017 betalt vandafledningsbidrag – men derimod tømning bidrag for tømning af septiktank. B har først fået tilslutningsmulighed til spildevandsanlægget ved kloakprojektet i 2015/2016, og han skal derfor betale et standard tilslutningsbidrag.

Landsrettens begrundelse og resultat

Det fremgår af opdrag af 22. december 1969 fra Asserballe-Notmark kommune til Advokatfirmaet Jensen & Plum, at kommunen anmodede advokatfirmaet om at udfærdige skøde vedrørende salg af art. 189 D by. Art. 189 D by er en af de syv grunde, der blev udstykket fra G's grund, og som kommunen købte og senere videresolgte. I opdraget er der i beregningen af restkøbesummen henvist til aconto kloakbidrag kendelse L.28/1962. Denne betegnelse svarer til landvæsensnævnets kendelse. Landsvæsensnævn traf afgørelser vedrørende private spildevandsanlæg, jf. dagældende vandløbslov, lov nr. 214 af 11. april 1949.

Det fremgår af det endelige skøde § 4, vedrørende art. 189, D by, at køber betaler kloakbidrag for den købte grund i henhold til kendelse, der afsiges af landvæsenskommissionen.

Landsretten lægger herefter til grund, at skødets henvisning til landvæsenskommissionen ikke er i overensstemmelse med opdraget til advokaten, der skulle udfærdige skødet. I skødet skulle der således ifølge opdraget være henvist til landvæsensnævnskendelse.

Landsretten tiltræder herefter, og i øvrigt af de grunde, der er anført af byretten, at anlægget ikke har haft status af offentligt spildevandsanlæg, og at B er forpligtet til at betale tilslutningsbidrag til A A/S.

Landsretten stadfæster derfor byrettens dom.

Efter sagens udfald skal B i sagsomkostninger for landsretten betale 20.000 kr. til A A/S. A A/S er momsregistreret. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og forløb.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal B inden 14 dage betale 20.000 kr. til A A/S.

Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.